

ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ПОШИРЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ В СЕРЕДОВИЩІ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Миرونюк І.С.

Ужгородський національний університет (Ужгород, Україна)

Рішенням Обласної координаційної ради з протидії поширенню туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу у 2011 році трудових мігрантів та їх найближче оточення включено до переліку регіональних груп підвищеного ризику інфікування ВІЛ в Закарпатській області. Враховуючи значну роль осіб, задіяних в трудовій міграції за межі постійного місця проживання в розвитку епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу в області було розроблено та впроваджено ряд заходів по зниженню поширення ВІЛ статевим шляхом в даній групі населення. Зокрема, включено відповідний розділ в заходи Обласного комплексного плану забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД на 2009 та 2010 роки. Одним із важливих напрямків роботи в даному розділі визначено роботу по залученню трудових мігрантів та їх найближчого оточення до послуг консультування та тестування на ВІЛ (КіТ). Одним з основних методів реалізації цього напрямку було підвищення інформованості представників даної групи населення області через засоби масової інформації щодо доцільності отримання послуг КіТ з метою збереження власного здоров'я та здоров'я членів своєї родини.

Метою нашої роботи було провести оцінку ефективності впровадження заходів залучення представників даної цільової до послуг КіТ на ВІЛ по самозверненню з власної ініціативи клієнтів.

Оцінка проводилася на основі аналізу Реєстраційних карт ВІЛ-інфікованої особи (форма №502-1/о), затвердженої наказом МОЗ України та Держкомстату України від 24.12.04. №640/663, ВІЛ-позитивних осіб, поставлених на диспансерний облік в Закарпатській області у 2007-2010 роках та розроблених і впроваджених нами тимчасових анкет при отриманні підтверджених позитивних результатів дослідження на ВІЛ. За результатами аналізу Реєстраційних карт ВІЛ-інфікованої особи визначався контингент особи, що її обстежено на ВІЛ, до якого належить ВІЛ-інфікована особа по відповідному коду. Кожний визначений код є відображенням причини обстеження на ВІЛ даної особи. За результатами аналізу тимчасових анкет нами визначалося належність даної ВІЛ-позитивної особи до

цільової групи дослідження – трудові мігранти та їх найближче оточення (постійні статеві партнери). З метою структуризації аналізу за причинами звернення ВІЛ-позитивних представників цільової групи за послугами КіТ діючі в країні коди контингентів осіб, що їх обстежено на ВІЛ нами, згідно рекомендацій ЮНЕЙДС та ВООЗ щодо політики в галузі тестування і консультивання з питань ВІЛ-інфекції (2004, 2007 рік) були об'єднані у дві групи:

Група А – КіТ з ініціативи клієнта. В цю групу ввійшли коди 107 (особи, які обстежені з метою отримання довідки про свій ВІЛ-статус), 114 (особи, які обстежені на ВІЛ анонімно), 116 (особи, які бажають дізнатися про свій ВІЛ-статус конфіденційно). Основним критерієм включення в цю групу була ознака самозвернення клієнта за отриманням послуг КіТ до медичного працівника.

Група Б – КіТ з ініціативи медичного працівника. В цю групу відповідно ввійшли коди, де тестування на ВІЛ було по тій чи іншій причині рекомендовано медичним працівником. Наприклад: 104 (особи, у яких виявлено хвороби, що передаються статевим шляхом), 105 (особи, які мали численні незахищені статеві контакти), 108 (донори), 109 (вагітні жінки), 113 (за клінічними показаннями) та інші.

Звичайно, поділ на дані групи є дещо умовним, але відображає загальну ситуацію, що склалася.

За результатами проведеного аналізу протягом 2007-2010 років на диспансерний облік в Закарпатській області було поставлено 69 ВІЛ-позитивних осіб, що були задіяні в трудовій міграції за межі постійного місця проживання, що склало 48,3% від усіх зареєстрованих ВІЛ-позитивних дорослих осіб за вказаний період. Із 69 осіб цільової групи чоловіки склали 53,6% (37 осіб), жінки 46,4% (32 особи). За причинами звернення за послугами КіТ в загальній досліджуваній групі осіб визначено такі результати: в групу А (з ініціативи клієнта) пройшли тестування 27 осіб, що склало 39,1% усіх ВІЛ-позитивних осіб цільової групи, поставлених на облік за 2007-2010 роки. Переважна більшість в групі А представлена особами чоловічої статі – 20 осіб (74,1%). Відповідно, в групу Б (з ініціативи медичного працівника) було включено 42 особи, що склало 60,9% представників досліджуваної групи. В даній групі переважну більшість – 25 осіб (59,5%) склали особи жіночої статі. Крім групування за причинами звернення за послугами КіТ ВІЛ-позитивних осіб цільової групи в залежності від статі особи, нами було проведено аналіз змін в структурі звернення за причинами по роках. Так, до впровадження програм залучення до КіТ представників цільової групи шляхом інформування через засоби масової інформації (у 2007-2009 роках), в структурі зареєстрованих ВІЛ-позитивних осіб, що були задіяні в трудовій

міграції переважали представники, віднесені до групи Б. А саме, в 2007 році на диспансерний облік було поставлено 18 осіб (6 жінок та 12 чоловіків), із них КіТ з ініціативи медичного працівника пройшло 13 осіб (72,2% обстежених). Переважання контингентів групи Б відмічалось і серед чоловіків і серед жінок (66,7% та 83,4% відповідно). Аналогічна ситуація констатована і у 2008 та 2009 роках, хоча в 2009 році вже відмічається тенденція до зростання кількості осіб, що отримали послуги КіТ з власної ініціативи (група А). Так, якщо у 2008 році частка осіб, віднесених до групи А серед усіх, що отримали послуги із обстежуваної групи склала 30,8% (4 особи чоловічої статі, усі жінки в цьому році – 6 осіб були віднесені до групи Б), то у 2009 році частка представників групи А дещо зросла, і в результаті склала 33,3%. Але це незначне зростання відбулося виключно за рахунок чоловіків – 4 особи (66,7% від поставлених на облік осіб цільової групи чоловічої статі) звернулися за послугами КіТ з власної ініціативи.

Тенденція до зростання частки представників групи А більш виражено прослідковується серед осіб, поставлених на диспансерний облік у 2010 році, що може слугувати показником активної інформаційної роботи через засоби масової інформації у 2009 та 2010 році. Так, частка осіб цільової групи, що пройшли тестування з власної ініціативи у 2010 році склала уже 58,3% (14 осіб обох статей із 24 поставлених на диспансерний облік в даному році). В цьому ж році вперше 6 ВІЛ-позитивних жінок віднесено в групу А, що склало 50% від поставлених на облік осіб жіночої статі, задіяних в трудовій міграції. У групі чоловіків, також, зберігається тенденція до зростання частки осіб, що пройшли тестування за самозверненням – 8 осіб (66,7% від поставлених на облік).

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що впроваджені заходи щодо залучення до послуг КіТ шляхом інформування через засоби масової інформації трудових мігрантів та їх найближчого оточення є ефективними. Спостерігається тенденція до зростання усвідомленого звернення представників цільової групи до медичних працівників з метою визначення свого ВІЛ-статусу, що дає можливість раннього виявлення факту інфікування ВІЛ та впровадження медичних заходів вторинної профілактики поширення інфекції і покращення якості життя ВІЛ-позитивних осіб. За нашими даними найбільш значний вплив інформаційна компанія має на представників цільової групи жіночої статі, активність звернення яких за послугами КіТ значно підвищилася, що призвело до раннього виявлення ВІЛ в цій групі підвищеного ризику інфікування в області.